

не врегульований у законодавчій сфері. Як зазначалося, Україна ратифікувала Стамбульську конвенцію, але національне законодавство на даному етапі поки що ще не відповідає всім її нормам, зокрема, і що стосується stalkingу.

По-сьоме, у період війни спостерігаються певні особливості, що пов'язані з розглядом судами справ про домашнє насильство. Наприклад, в перші місяці повномасштабного вторгнення суди розглянули набагато менше справ, пов'язаних з домашнім насильством, у порівнянні із періодом часу, коли вже пройшло декілька місяців війни. Так, у березні 2022 року у проаналізованих областях України (Полтавська, Черкаська, Сумська, Одеська, Запорізька, Чернігівська, Львівська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Волинська) винесено 572 постанови про притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства, а вже в червні – 1584, що на 73% більше [2]. Це свідчить про те, що в перші місяці війни люди менше зверталися за судовим захистом, а суди розглядали переважно справи, які потребували невідкладного розгляду.

Слід пам'ятати, що домашнє насильство в умовах війни не зникло, воно не стало менш розповсюдженим, пов'язані з ним проблеми, які мали місце у мирний час, залишилися, натомість додалися й нові, зумовлені війною.

Список використаних джерел

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. Ратифіковано із заявами Законом [№ 2319-IX від 20.06.2022](#). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
2. Марта Змисла Домашнє насильство крізь призму війни. *Українська правда*. 29 листопада 2022 р. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/11/29/251536/>
3. Марія Санатарчук Домашнє насильство в умовах війни: як діяти? *Накитіло*. URL: <https://nakitilo.ua/domashnie-nasylstvo-v-umovakh-vijny-iak-diiaty/>
4. Stalking: про що це? *ЮрФем*. 6 серпня 2021 р. URL: <https://jurfem.com.ua/stalking-proo-scho-tse-article/>

ДО ПИТАННЯ ПРО ВІДМЕЖУВАННЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІД СУМІЖНИХ СКЛАДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Плотнікова Аліна, к.ю.н., доцент; доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права та процесу, адвокат

Формування практики притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчиняють злочини проти основ національної безпеки України, вимагає визначитися щодо питання, якими критеріями послуговуватись при відмежуванні колабораційної діяльності від інших кримінальних правопорушень.

Зокрема, йдеться про розмежування між собою правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 258-3, ст. 260 та ч. 7 ст. 111-1 КК України.

Особливої практичної значущості набувають вказані питання при кваліфікації дій осіб, що вступають до лав воєнізованого або збройного формування, що діє на тимчасово окупованих територіях України, підтримують ідеї, які пропагуються керівництвом цих самопроголошених утворень, усвідомлюють факт існування і напрямку діяльності так званих «ЛНР» чи «ДНР».

Як зазначають О. Квапа та В. Левчук, зустрічається щонайменше три варіанти кримінально-правової кваліфікації дій особи, яка була учасником певного злочинного об'єднання, структурної частини терористичних організацій «ДНР» чи «ЛНР»:

1) за сукупністю ч. 1 ст. 258-3, ч. 2 ст. 260 КК (вирок Приморського районного суду м. Маріуполя Донецької області від 07.10.2021 у справі № 266/5951/21, провадження № 1-кп/266/623/21). У вказаному випадку дії обвинуваченого, який брав участь у діяльності «4 танкової роти ОТБ «Дизель», в/ч 08810 1 АК МО» терористичної організації «ДНР», було додатково кваліфіковано ще й за ч. 2 ст. 110 КК;

2) за ст. 258-3 КК (вирок Приморського районного суду м. Одеси від 27.09.2021 у справі № 522/11502/21, провадження № 1-кп/522/2054/21). У вказаному випадку обвинувачений був співробітником «Міністерства державної безпеки ДНР»;

3) за ст. 260 КК (вирок Великоновосілівського районного суду Донецької області від 09.08.2021 у справі № 220/1208/21, провадження № 1-кп/220/150/21).

Таким чином, у судовій практиці, як і в кримінально-правовій теорії, відсутній єдиний підхід стосовно кваліфікації діяльності учасників структурних підрозділів терористичних організацій «ДНР» або «ЛНР» [1, с. 171].

Крім того, з часу встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність, варіантів правової оцінки дій осіб, які діють в лавах незаконних збройних чи воєнізованих формувань, стало ще більше, а відповідно, більше питань постало щодо відмежування даних кримінальних правопорушень між собою.

Як зазначають у своїй роботі Берднік І.В. та Головка М.Б., під час розмежування складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 7 ст. 111-1 КК, від складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 260 КК, слід враховувати особливості конкуренції загальної та спеціальної норм як

співвідношення кримінально-правових норм, які перебувають у підпорядкуванні за обсягом. У разі участі в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території держави-агресора, настає відповідальність за ч. 7 ст. 111-1 КК (спеціальна норма), а в разі участі в інших формуваннях (не на тимчасово окупованих територіях) – застосовується ч. 2 ст. 260 КК (загальна норма) [2, с.160].

Таке вирішення зазначеного питання, а саме надання пріоритету спеціальній нормі, не вичерпує проблем, які постають на практиці.

Бо в такому випадку виходить, що в різних розділах КК України опинилися кримінальні правопорушення, які відрізняються лише тим, чи вчиняються вони на тимчасово окупованій території.

Іншими словами, виходить, що у випадку, коли дії вчиняються на тимчасово окупованій території – об'єктом є національна безпека, у той час, коли ті самі дії вчинено на території, яка не визнана тимчасово окупованою, – відповідно, шкода заподіюється безпеці громадській.

Причому, і це дуже важливо, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 260 КК України встановлена санкція у виді позбавлення волі на строк від двох до п'яти років з конфіскацією майна або без такої. Натомість дії, передбачені ч. 7 ст. 111-1 КК України, караються позбавленням волі на строк від дванадцяти до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.

Виходить, що вчинення дій на території не окупованій – то нетяжкий злочин, у той час як ті ж дії на тимчасово окупованій території – є особливо тяжким злочином.

Вирішення цього питання спрямовує до вирішення наступних: визначення тієї чи іншої території окупованою, меж такої території та часу окупації.

Тривалий час це питання було відкритим. Проте, 6.11.2022 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо деяких питань визначення правового статусу тимчасово окупованих територій України в умовах воєнного стану», який певною мірою вдосконалив механізм визначення тимчасово окупованих територій в умовах воєнного стану та створив передумови для визначення тимчасово окупованих територій України державою-агресором після 24 лютого 2022 року [3].

Цей закон не позбавляє всіх практичних проблем, бо лише за встановленням статусу окупованої території неможливо робити остаточний висновок щодо кваліфікації.

Думається, що такий стан речей є неприйнятним і потребує переосмислення з метою встановлення чітких орієнтирів для правової оцінки суспільно небезпечних діянь.

Список використаних джерел:

1. Кваша О., Левчук В. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 Кримінального Кодексу України): основні правові позиції Верховного Суду // Слово національної школи суддів України. - № 4 (37) 2021. – С. 163-179 // Електронний ресурс. Режим доступу: http://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2021/4_37_2021/kvashalevchuk.pdf
2. Берднік І.В., Головка М.Б. Основні орієнтири відмежування колабораційної діяльності від суміжних складів кримінальних правопорушень // Нове українське право, Вип. 2, 2022. – С. 156-162. // Електронний ресурс. Режим доступу:
3. Пояснювальна записка до проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо деяких питань визначення правового статусу тимчасово окупованих територій України в умовах воєнного стану// Електронний ресурс. Режим доступу: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/247/225>

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Поляков Андрій, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Одним із актуальних питань регулювання академічної доброчесності у світі є запровадження кодексів академічної доброчесності в кожному окремому закладі вищої освіти, які містять основні засади, правила та норми етичної поведінки здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників. Запровадження контролю з боку академічної спільноти над якістю наукових публікацій, особливо що стосується цитувань і авторства, наблизить визнання українських вчених та освітян як таких, що забезпечують бездоганну чесність та прозорість, повагу і дотримання етики доброчесності у світовій професійній спільноті. Це суттєвий крок до вибудовування